

РЕШЕНИЕ

№ 75

гр. Бургас, 09.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: Илияна Т. Балтова
Янко Н. Новаков

при участието на секретаря Станка Ст. Ангелова
като разгледа докладваното от Павел Ал. Ханджиев Въззивно гражданско дело № 20242000500065 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 1239 от 30.11.2023 г., постановено по гр. д. № 1459/2023 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, е осъдено ЗД “Б. И.” АД, както следва:

(1) да заплати на Е. С. Ю. и на И. И. Ю. сума в размер на по 200 000 лв. за всеки от тях, представляваща обезщетение за неимуществени вреди за причинени болки, страдания и негативни психични изживявания вследствие смъртта на сина им Ер. И. Ю., починал на 26.09.2020 г. в резултат на пътнотранспортно произшествие от 25.09.2020 г.; сума в размер на по 19 520,33 лв. за всеки от тях, представляваща обезщетение за забава върху обезщетенията за времето от 10.10.2022 г. до 16.08.2023 г. и законната лихва върху обезщетенията от 17.08.2023 г. до пълното изплащане на сумите и

(2) да заплати на С. И. Ю. със съгласието на родителите му Е. С. Ю. и И. И. Ю. сумата 40 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди за причинени болки, страдания и негативни психични изживявания вследствие смъртта на брат му Ер. И. Ю., починал на 26.09.2020 г. в резултат на пътнотранспортно произшествие от 25.09.2020 г.; сума в размер на по 3904,07 лв., представляваща обезщетение за забава върху обезщетението за времето от 10.10.2022 г. до 16.08.2023 г. и законната лихва върху обезщетението от 17.08.2023 г. до пълното изплащане на сумите.

Отхвърлени са претенциите на ищите за обезщетения в по-големи размери от присъдените. Присъдени са разноски съразмерно с уважените, респ. отхвърлените части от исковете.

Постъпила е **въззивна жалба** против решението от ответника ЗД “Б. И.” АД. Въззивникът изразява недоволство от тези части на решението, с които на родителите на починалия са присъдени обезщетения за неимуществени вреди над размера от по 130 000 лв. за всеки от тях заедно и мораторна лихва до завеждането на иска в размер над 12 688,22 лв. за всеки от тях, както и в частта, с която е присъдено обезщетение за неимуществени вреди заедно с лихва за забава на брата на починалия.

Поддържа се, че присъдените на родителите на починалия при катастрофата не са съобразени с критериите за справедливост и съразмерност. Като отправна точка за извършването на преценка при определяне размера на обезщетенията следвало да послужат обективните данни за стандарта на живот, каквито се явяват статистическите данни на НСИ за доходите и разходите на населението и реалните мащаби на цените в страната. За 2020 г. средният месечен осигурителен доход възлизал на 1069,50 лв., при съобразяване на което присъдената на родителите сума била равна на средния доход за близо 16 години. От мотивите на съда не ставало ясно по какъв начин съдът е определил размера на справедливото според него обезщетение.

Оспорва се изводът на съда за изключителност на връзката между непълнолетния ищец и загиналия негов брат. Противно на приетото от първоинстанционния съд събраните по делото доказателства не установявали изключение по смисъла на ТР 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС, обусловено от трайна и дълбока емоционална връзка между двамата братя. Не били установени факти, които да определят близостта между тях като особена, много силна, надхвърляща обичайната традиционно съществуваща между братя.

Отправено е искане за отмяна на решението в обжалваните части и отхвърляне на исковете против родителите за обезщетения над размер от по 130 000 лв. за всеки от тях със съответната лихва за забава, както и отхвърляне изцяло на иска за обезщетение на непълнолетния ищец – брат на починалия. Претендират се разноски. Не се правят доказателствени искания.

В срока по чл. 263 ГПК ищите са представили **писмен отговор** на жалбата на ответника, с който я оспорват. Поддържа се в отговора, че обжалваното решение не страда от сочените от въззивника пороци. То било обосновано, правилно и справедливо. Иска се потвърждаване на решението и присъждане на възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата на пълномощника на въззиваемите.

Бургаският апелативен съд, като взе предвид изложените съображения и доводи на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази закона, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в определения от закона срок; от легитимирана да обжалва решението страна; срещу акт, подлежащ на обжалване, и отговаря на изискванията на закона за редовност, поради което с

определение от 23.02.2024 г. на осн. чл. 267 ГПК е приета за разглеждане по същество.

Окръжен съд – Бургас е бил сезиран с преки искиове на осн. чл. 432 КЗ за обезщетение за неимуществени вреди заедно със законна лихва. Ищците Е. Ю., И. Ю. и С. Ю., последният като непълнолетен и действащ със съгласието на първите двама ищци – негови родители, изложили в исковата си молба твърдения, че в резултат на ПТП, станало на 25.09.2020 г., починал Ер. И. Ю. – син на първите двама ищци и брат на непълнолетния С.. Виновен за произшествието бил водачът на л.а. БМВ 330 ХИ с рег. № *****Р М. М. М., който с влязла в сила присъда по нохд № 922/2021 г. по описа на БОС бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 343, ал. 4 вр. ал. 3, б. “б”, предл. 1, вр. ал. 1, б. “в” и б. “б”, предл. 2, вр. чл. 342, ал. 1, предл. 3 НК вр. чл. 21, ал. 1 ЗДвП. За автомобила е била сключена застраховка “гражданска отговорност” с ответника-застраховател. От смъртта на техния син и брат ищците претърпели неимуществени вреди – психически болки и страдания. Изложени са твърдения за съществували близки отношения между починалия и брат му С.. Ищците отправили до застрахователя искания за обезщетения за неимуществени вреди, но такива не били определени и изплатени. Поради това ищците поискали от съда да бъде осъден ответникът-застраховател да им заплати обезщетения за неимуществени вреди в размер на по 250 000 лв. за първите двама ищци-родители и в размер на 50 000 лв. за брата на починалия, заедно със законната лихва, считано от датата на деликта заявяване на застрахователната претенция 10.10.2022 г. до пълното изплащане.

Ответникът-застраховател с отговора на исковата молба, без да оспорва наличието на застрахователно правоотношение, оспорил размерите на претендираните обезщетения. Възразил срещу правото на третия ищец, брат на починалия, на обезщетение за неимуществени вреди поради липса на предпоставките, разяснени с ТР № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС.

С обжалваното решение първоинстанционният съд приел, че са налице предпоставките за ангажиране отговорността на застрахователя и присъдил в полза на родителите на починалия обезщетения за неимуществени вреди в размер на по 200 000 лв., а на третия ищец – обезщетение в размер на 40 000 лв. Присъдена е лихва за забава от 10.10.2022 г. до пълното изплащане на сумите.

Извършвайки служебна проверка съгласно чл. 269 ГПК, съдът констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. По същество:

Фактите с правно значение, свързани с пътнотранспортното произшествие, виновността на дееца, телесните увреждания и смъртта на Ер. Ю. и наличието на застрахователно правоотношение са установени от първоинстанционния съд правилно въз основа на събраните доказателства. По тази фактическа обстановка страните не спорят.

По отношение присъдените в полза на родителите обезщетения за

неимуществени вреди първоинстанционното решение е правилно и на осн. чл. 272 ГПК въззивният състав препраща към мотивите му, които не е необходимо да повтаря. Конкретните оплаквания на застрахователя в тази връзка са неоснователни. Определеното обезщетение за неимуществени вреди в размер на по 200 000 лв. за всеки от родителите е справедливо. Понятието “справедливост” е всякога свързано с преценката на обективно съществуващи конкретни обстоятелства, както и на общественото разбиране за справедливост на даден етап от развитието на обществото, което разбиране е обусловено от обективните икономически условия в страната, индиция за които са нормативно определените лимити на застрахователните покрития. Възраженията на застрахователя срещу размера на обезщетенията се основават само на икономическите условия в страната към момента на смъртта. В конкретния случай наред с тези икономически условия за определяне на справедлив размер на обезщетението от особено съществено значение е, че двамата ищци търпят вреди от необратима и съкрушителна загуба – загуба на дете, което е било едва на 17 години и чийто жизнен път е бил нелепо прекъснат. Житейската трагедия за тези двама родители не може да бъде компенсирана с пари, но размерът на обезщетение от по 200 000 лв. е справедлив и адекватен на актуалната съдебна практика в сходни хипотези. В тази част въззивната жалба е неоснователна.

Във въззивното производство се поддържа спор и за наличието на предпоставките за обезщетение за неимуществени вреди на третия ищец от смъртта на брат му.

Както разяснява ТР № 1/2016 г. от 21. 06. 2018 г. на ОСНГТК на ВКС, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в ППВС № 4/1961 г. и ППВС № 5/1969 г., и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия, и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени, като обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му неимуществени вреди. В мотивите на тълкувателното решение е разяснено, че особено близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци; че в традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг; че връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост; че когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик; че в тези случаи за получаването на обезщетение няма да е достатъчна само

формалната връзка на родство, а ще е необходимо вследствие смъртта на близкия човек преживелият родственик да е понесъл морални болки и страдания, които в достатъчна степен обосновават основание да се направи изключение от разрешението, че в случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починалия.

При тези задължителни разяснения и в съответствие с последвалата тълкувателното решение практика на ВКС, например решение № 50037 от 14.08.2023 г. по т.д. № 42/2022 г., ТК, Второ ТО, се приема, че обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техни близки на лица, извън кръга на лицата, очертан в двете ППВС, се присъжда само по изключение и при наличието на две предпоставки: (1) създадена особено близка връзка между починалия и претендиращия обезщетението и (2) действително претърпени неимуществени вреди, които надхвърлят по интензитет и времетраене вредите, нормално присъщи за съответната връзка. Особено близка, трайна и дълбока емоционална връзка е налице, когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността между починалия и претендиращия обезщетението е станала изключително силна, т.е. такава, каквато се предполага, че е привързаността между починалия и най-близките му, активно легитимирани да претендират обезщетение за неимуществени вреди съгласно ППВС № 4/1961 г. и ППВС № 5/1969 г. При преценката за наличието на първата предпоставка следва да се отчита, че традиционно за българския бит отношенията между посочените роднини се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост, поради което, за да се приеме, че между изброените роднини е налице особено близка връзка, е необходимо освен формалното родство с произтичащата от него близост между лицата, също така и да са се проявили конкретни житейски обстоятелства, обусловили създаването на близост, по-голяма от считаната за нормална за съответната родствена връзка. За връзката между братя и сестри се приема в практика, че такова житейско обстоятелство е например израстването им сами като деца поради продължително отсъствие на родителите за работа в чужбина.

По настоящото дело не се установява наличие на конкретни житейски обстоятелства, които да са обусловили създаването на особена близост между третия ищец и брат му; близост, която да се определи като по-голяма или значителна от типичната и обикновено срещаната между двама братя.

От показанията на разпитаните свидетели К., Р. и Тр. се установява, че между братята са съществували близки отношения. Те живеели заедно с родителите си в едно домакинство. Ер. е бил пример за подражание за по-малкия си брат. С. преживял смъртта на брат си тежко, затворил се в себе си, криел емоциите си, контактувал трудно. Извън общите формулировки обаче не се установяват конкретни факти, от които да се направи извод за изключителна близост, излизаща извън рамките на обичайното и типичното за връзката между двама братя в такава млада възраст. Установените със свидетелските показания обстоятелства не могат да бъдат счестени за

изключителни и необичайни.

Сочените от свидетелката Тр. факти и обстоятелства, свързани с начина, по който ищеца преживява загубата на брат си, не дават пряка информация за отношенията им преди инцидента, т.е. за първата предпоставка за правото на обезщетение. Не се провежда успешно пряко доказване на първата предпоставка, която е необходима, за да се приеме, че в случая по изключение трябва да се признае право на брата да получи обезщетение за неимуществени вреди, въпреки че не е сред кръга на лицата, очертан в двете ППВС. Поради това искът на ищеца С. Ю. е неоснователен и следва да се отхвърли.

При тези констатации и изводи първоинстанционното решение следва да се потвърди в частта, с която са присъдени обезщетения за неимуществени вреди заедно с лихва за забава на родителите Е. и И. Ю., и да се отмени в частта, с която е присъдено обезщетение заедно с лихва за забава на брата С. Ю., като вместо това се постанови ново решение, с което претенциите на този ищец се отхвърлят.

Страните имат право на разноски съразмерно с уважената/отхвърлената част от исковете. Първоинстанционното решение следва да се отмени в частта за разноските и те да се преизчислят.

За първата инстанция съразмерно с уважената част от исковете (2 x 200 000 лв.) и при липса на сторени разноски на процесуалния представител на ищите адв. Н. Д., който им е оказал безплатна правна помощ, следва да се определи възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата. Съобразявайки ниската фактическа и правна сложност на спора, липсата на процесуални усложнения и размерите на адвокатските възнаграждения по Наредба № 1 на ВАДВС, които не обвързват съда, но могат да служат за ориентир, съдът приема, че възнаграждението на адв. Д. следва да е в размер на общо 12 000 лв. за първоинстанционното производство.

За първата инстанция съразмерно с отхвърлената част от исковете (общо 150 000 лв.) застрахователят също има право на разноски. Той е претендирал разноски в общ размер от 48 360 лв. с вкл. ДДС, които включват поотделно адвокатски хонорар за защита по иска на всеки от ищите за главница и отделно по заявената с исковата молба лихва за времето от поканата до предявяването на иска. Ищите са възразили, че възнагражденията са прекомерни и тези възражения са основателни. На първо място, няма основания за отделно адвокатско възнаграждение по исковете за обезщетения за забава. Това са акцесорни претенции за лихва, чийто размер подлежи на определяне в изпълнителното производство, и ненужното посочване на размер на лихвата до предявяването на исковете от страна на ищите не води до промяна на общата цена на иска. На следващо място, съобразявайки характера на спора, обема на извършената работа по защитата на ответника, ниската фактическа и правна сложност на делото и размерите по Наредба № 1 на ВАДВС, служещи за необвързващ съда

ориентир, съдът намира, че адвокатското възнаграждение на пълномощника на застрахователя за първата инстанция следва да се намали до, както следва: от по 17 640 лв. на по 10 000 лв. по исковете на Е. и И. Ю. и от 5690 лв. на 3000 лв. по иска на С. Ю.. Или общо от 48 360 лв. с ДДС до 23 000 лв. с ДДС. Съразмерно с отхвърлената част от исковете застрахователят има право да получи разноски в размер на 10193 лв. от Е. и И. Ю. и 3000 лв. – от С. Ю..

За въззивното производство съразмерно с успешната защита срещу въззивна жалба с материален интерес от общо 140 000 лв. (2 x 70 000 лв.) и при липса на сторени разноски на процесуалния представител на ищците адв. Н. Д., който им е оказал безплатна правна помощ, следва да се определи възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата. Съобразявайки ниската фактическа и правна сложност на спора, липсата на процесуални усложнения и размерите на адвокатските възнаграждения по Наредба № 1 на ВАдвС, които могат да служат за ориентир, съдът приема, че възнаграждението на адв. Д. следва да е в размер на общо 5000 лв. за въззивното производство.

За въззивното производство застрахователят има право на разноски съразмерно с основателната част от жалбата му с материален интерес 40 000 лв. по иска на С. Ю.. Застрахователят е претендирал разноски за платена държавна такса и за адвокатски хонорар, в т.ч. поотделно адвокатски хонорар за защита по иска на всеки от ищците за главница и отделно по заявената с исковата молба лихва за времето от поканата до предявяването на иска. Ищците са възразили, че възнагражденията са прекомерни и тези възражения са основателни. На първо място, няма основания за отделно адвокатско възнаграждение по исковете за обезщетения за забава по вече изложените съображения. На следващо място, съобразявайки характера на спора, обема на извършената работа по защитата на ответника, ниската фактическа и правна сложност на делото и размерите по Наредба № 1 на ВАдвС, служещи за необвързващ съда ориентир, съдът намира, че адвокатското възнаграждение на пълномощника на застрахователя за въззивното производство по иска на С. Ю. следва да се намали от 4680 лв. до 3000 лв. с вкл. ДДС. Общо за въззивното производство застрахователят има право на разноски в общ размер от 3800 лв., от които 800 лв. държавна такса.

Върху размера на присъдените обезщетения за първата инстанция застрахователят дължи държавна такса по сметка на БОС в размер на 16 000 лв. За разликата до възложената в тежест на ответника държавна такса от 19 317,78 лв. първоинстанционното решение следва да се отмени.

Мотивиран от изложеното, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1239 от 30.11.2023 г. по гр.д. № 1459/2023 г. на Окръжен съд – Бургас, **в частта**, с която е осъдено ЗД “Б. И.” АД да заплати

на С. И. Ю. сумата 40 000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на брат му Ер. Ю., както и сумата 3904,07 лв. – лихва за забава за времето от 10.10.2022 г. до 16.08.2023 г., както и законната лихва върху обезщетението от 17.08.2023 г. до пълното изплащане, **както и в частта** за разноските, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ исквете на С. И. Ю., ЕГН *****, от с. Ч., община А., действащ със съгласието на родителите си Е. С. Ю. и И. И. Ю., против ЗД “Б. И.” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Д. Б. № 87, със съдебен адрес: гр. Ямбол, ул. Б. № 15, ет. 3, офис 16, чрез адв. Г. Д., за сумата 40 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на смъртта на брат му Ер. И. Ю. вследствие ПТП от 25.09.2020 г., причинено виновно от М. М. М., заедно със законната лихва от 10.10.2022 г. до пълното изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1239 от 30.11.2023 г. по гр.д. № 1459/2023 г. на Окръжен съд – Бургас в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА ЗД “Б. И.” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Д. Б. № 87, със съдебен адрес: гр. Ямбол, ул. Б. № 15, ет. 3, офис 16, чрез адв. Г. Д., да заплати на адв. Н. Д. Д., ЛН *****, на осн. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата сумата 12 000 лв. – възнаграждение за оказана безплатна адвокатска защита на ищите Е. Ю. и И. Ю. в първоинстанционното производство.

ОСЪЖДА Е. С. Ю., ЕГН *****, и И. И. Ю., ЕГН *****, двамата от с. Ч., община А., да заплатят на ЗД “Б. И.” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Д. Б. № 87, със съдебен адрес: гр. Ямбол, ул. Б. № 15, ет. 3, офис 16, чрез адв. Г. Д., сумата 10193 лв. – разноски за първоинстанционното производство съразмерно с отхвърлената част от исквете.

ОСЪЖДА С. И. Ю., ЕГН *****, от с. Ч., община А., действащ със съгласието на родителите си Е. Ю. и И. Ю., да заплати на ЗД “Б. И.” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Д. Б. № 87, със съдебен адрес: гр. Ямбол, ул. Б. № 15, ет. 3, офис 16, чрез адв. Г. Д., сумата 3000 лв. – разноски за първоинстанционното производство.

ОСЪЖДА ЗД “Б. И.” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Д. Б. № 87, със съдебен адрес: гр. Ямбол, ул. Б. № 15, ет. 3, офис 16, чрез адв. Г. Д., да заплати на адв. Н. Д. Д., ЛН *****, на осн. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата сумата 5000 лв. – възнаграждение за оказана безплатна адвокатска защита на ищите Е. Ю. и И. Ю. във въззивното производство.

ОСЪЖДА С. И. Ю., ЕГН *****, от с. Ч., община А., действащ със съгласието на родителите си Е. Ю. и И. Ю., да заплати на ЗД “Б. И.” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Д. Б. № 87, със съдебен адрес: гр. Ямбол, ул. Б. № 15, ет. 3, офис 16, чрез адв. Г. Д., сумата 3800 лв. – разноски за въззивното производство.

ОТМЕНЯ решение № 1239 от 30.11.2023 г. по гр.д. № 1459/2023 г. на Окръжен съд – Бургас, **в частта**, с която е осъдено ЗД “Б. И.” АД да заплати държавна такса по сметка на БОС в размер над 16 000 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____